

Vrijkomende oppervlakte grond bepaalt aantal kalvende kruislingen

W. J.A. Hanekamp en F.M. Mandersloot (onderzoekers PR)

Het aanhouden van kruislingvaarskalveren en deze laten kalven is een goede mogelijkheid om een aantrekkelijk saldo per hectare op te leveren, wanneer gekozen wordt voor deze mogelijkheid als tweede tak. Het aantal aan te houden kruislingdieren en deze een of twee keer te laten kalven wordt bepaald door het aantal dat uit eigen opfok beschikbaar komt en door de hoeveelheid beschikbare grond. Om zoveel mogelijk van de vrijkomende oppervlakte grond te benutten kunnen verschillende systemen gekozen worden.

Vleesproductie met kruislingen

Het aanhouden van kruislingvaarzen is goed in de bedrijfsvoering in te passen. Het vraagt geen aanpassing van de gebouwen en voor de melkveehouder is de opfok van jongvee ook geen onbekende activiteit. Wil de inkomenscapaciteit van een bedrijf zoveel mogelijk benut worden dan is het aantrekkelijk zoveel mogelijk vrijkomende grond voor het produceren van vlees te benutten. Om ziekte-insleep te voorkomen is het wenselijk geen vleesvee aan te kopen. Het aantal inseminaties met sperma van een geselecteerde stier van een vleesras bepaalt dan hoeveel kruislingdieren uit de eigen veestapel opgefokt kunnen worden. Indien de vrijkomende grond met 50 % kruislingdieren niet volledig benut wordt zijn er twee mogelijkheden. Deze dieren kan men nog een kalf laten produceren (twee maal kalven) of de geboren vaarskalveren (75 % vleesras) kan men aanhouden en deze ook een of twee keer laten kalven (87,5 % vleesras). Dit leidt tot de vijf varianten die in tabel 1 vermeld zijn.

Van elk van deze varianten is een saldo per hectare berekend.

Zelfvoorzienend

Bij de berekeningen wordt ervan uitgegaan dat er geen ruwvoer voor de kruislingdieren aangekocht hoeft te worden. De vaarzen die eenmaal kalven worden nog 2 maanden op stal gemest met voordroogkuil. De vaarzen die tweemaal kalven worden direct na het kalven geslacht. Met computermodellen van het PR is berekend hoeveel vee (kalveren, pinken en drachtige vaarzen) per hectare gehouden kan worden bij een stikstofgift van 400 kg per hectare. In tabel 2 staat de veebezetting van de verschillende mogelijkheden weergegeven. Uit de tabel blijkt dat het meeste jongvee aanwezig is bij de systemen waarin de vaarzen maar één keer kalven. Om de vaarzen twee keer te laten kalven moeten deze dieren immers nog 10 maanden langer gehouden worden waardoor er minder jongvee per hectare gehouden wordt. Bij de berekeningen is verder aangenomen dat er

Tabel 1 Schema van het aantal keren kalven bij de verschillende varianten

Variant	A	B	C	D	E
50 % kruisling	1	2	1	2	2
75 % kruisling	0	0	1	1	2

Tabel 2 Aantal aanwezige stuks jongvee (kalveren en pinken) en aantal drachtige vaarzen per hectare bij de verschillende varianten.

Variant	A	B	C	D	E
Aanwezig:					
50 % jongvee	4,9	3,4	3,5	2,2	1,9
50 % vaarzen		1,5		1,0	0,8
75 % jongvee			1,4	1,7	1,5
75 % vaarzen					0,7

Piemontese kruislingvaarzen.

geen selectie plaats vindt in de kalveren, dat 90 % van de dieren drachtig wordt en dat de kalversterfte rond de geboorte 8 % bedraagt.

Opbrengsten

Voor de opbrengsten en de kosten zijn normen gehanteerd die ook gebruikt worden bij het opstellen van bedrijfsbegrotingen (Kwantitatieve Informatie 1989/90) van het Consulentschap in Algemeene Dienst. De verkoopprijs van een 50 % en een 75 % kruislingstierkalf is respectievelijk f 900 en f 1070. De 50 % en 75 % kruislingvaarskalveren brengen bij verkoop respectievelijk f 720 en f 920 op. Aangenomen is dat de uit de 75 % kruislingdieren geboren 87,5 % kruislingkalveren allemaal voor f 1100 per stuk verkocht kunnen worden

Alle kruislingdieren die een keer kalven geven 308 kg koud geslacht gewicht op en de kruislingdieren die tweemaal kalven 348 kg koud geslacht gewicht. De opbrengstprijzen per kg koud geslacht gewicht voor de 50 % kruislingdieren is gesteld op f 8,25. Aangenomen is dat de 75 % kruislingdieren 50 cent per kg meer op kunnen brengen. Geste pinken worden op tweejarige leeftijd afgevoerd en brengen dan hetzelfde op als dieren die éénmaal gekalfd hebben. Aangenomen is dat de guse gebleven vaarzen ook hetzelfde opbrengen als dieren die tweemaal kalven.

Toegerekende kosten

Alleen de toegerekende kosten (voerkosten en graslandkosten) worden meegenomen. Huisvestingskosten, kosten voor eigen mechanisatie, kosten voor de grond en arbeid worden niet meegerekend. Deze worden immers ook gemaakt als er geen kruislingdieren gehouden worden. Bij het laten kalven is de verkoopprijs van het kruislingvaarskalf als kostenpost meegenomen als het kalf nodig is voor de opfok. Dit maakt een goede ver-

gelijking met het direct verkopen van de geboren kalveren mogelijk. Deze opbrengst wordt immers gemist.

Per kalf is gerekend met 38 kg kunstmelkpoeder à f 2,25. De hoeveelheid krachtvoer is met het Jongveemodel berekend en bedraagt 170 kg rundveebrok (A-brok) per dier. De prijs van de brok is 39 cent per kg. Voor gezondheidszorg is per kalf f 39 en per pink f 9 begroot. Daarnaast is er per geboorte nog f 65 extra ingerekend tengevolge van extra geboortemoeilijkheden bij het kalven. Als uitvalsrisico is 3 % genomen terwijl de rente op 7 % is vastgesteld.

De inseminatiekosten bedragen f 45 en jaarlijks worden er per dier f 20 aan strooiselkosten gemaakt. De kosten voor het grasland bedragen ongeveer f 1350 per hectare. In deze kosten zijn onder andere de bemestingskosten opgenomen. De benodigde aanvulling met kunstmest is berekend door per systeem een meststoffenbalans op te stellen. Aangenomen is dat de graslandverzorging, de voederwinning en het uitbrengen van de mengmest geheel in loonwerk plaatsvindt.

Saldo per hectare: f 2600 tot f 2900

Door van de opbrengsten de toegerekende kosten af te trekken kan het saldo per hectare berekend worden. In tabel 3 wordt per systeem het

Tabel 3 Saldo per hectare in guldens.

Variant	Saldo (gld)
A	2914
B	2589
C	2867
D	2770
E	2626

saldo per hectare weergegeven. Uit de tabel blijkt dat het tweemaal laten kalven een lager saldo geeft. Er kunnen dan minder dieren per hectare gehouden worden en er zijn relatief veel kosten voor de tweede keer kalven.

Vooraf prijzen zijn onzeker

Bij de berekeningen zijn veel aannames gedaan omdat er (nog) geen gegevens uit proeven beschikbaar zijn en omdat de marktprijzen ook erg kunnen schommelen. Wanneer bijvoorbeeld de opbrengstprijzen per kg koud geslacht gewicht 50 cent lager ligt dan daalt het saldo per hectare van 50 % kruislingvaarzen die één keer kalven (variant A) met ruim f 370. Wanneer beide typen kruislingdieren twee keer kalven (variant E) daalt het saldo met f 285 per hectare. Indien de opbrengst-

prijs per kg koud geslacht gewicht van de 75 % kruislingvaarzen gelijk is aan die van de 50 % kruislingvaarzen dan daalt het saldo per hectare bij het systeem waarin beide twee keer kalven (variant E) met bijnaaf 100.

Momenteel worden de 75 % kruislingkalveren nog niet extra betaald. Bij gelijke kalverprijzen daalt het saldo per hectare bij één keer laten kalven van de 50 % kruislingvaarzen (variant A) met ongeveer f 370. Wanneer deze dieren twee keer zouden kalven (variant B) is de daling zelfs f 490.

Wanneer de 87,5 % kruislingkalveren per stuk f 100 minder opbrengen daalt het saldo per hectare in het systeem waarin beiden typen kruislingen twee keer kalven (variant E) met bijna f 120. De berekeningen zijn uitgevoerd bij een stikstofgift van 400 kg per hectare. Door minder stikstof te strooien daalt het ruwvoeroverschot ook. De saldi per hectare dalen dan ook, f 150 wanneer de 50 % kruislingen één keer kalven (variant A) en f 215 wanneer de 50 % kruislingen twee keer kalven en de 75 % kruislingdieren één keer (variant D).

Kruislingvaarzen niet melken

Uit berekeningen blijkt dat wanneer de 50 % kruislingvaarzen na de eerste keer kalven een lactatie gemolken zouden worden, het saldo wat lager uitkomt dan zonder melken. Hierbij is uitgegaan van minder melkkoeien om het quotum vol te melken. Omdat de produktie van de 50 % kruislingvaarzen lager zal zijn dan die van de melkveevaarzen moeten er meer dieren gemolken worden. Bovendien zullen de 50 kruislingvaarzen door een slechtere uierkwaliteit en een lagere melkbaarheid moeilijker te melken zijn. Het mel-

ken van 50 % kruislingvaarzen is dan ook niet interessant!

Afhankelijk van aantal hectares over

Het alternatief met het hoogste saldo is niet per definitie de meest geschikte mogelijkheid voor ieder bedrijf. Om ziekte-insleep te voorkomen is het wenselijk om de vrijkomende grond door eigen gefokte kruislingen te benutten. Uitgaande van een bepaald percentage van de inseminaties met sperma van een geselecteerde vleesrasstier op het onder eind van de melkveestapel kan het bij een lage veebezetting toch aantrekkelijk zijn om niet het alternatief met het hoogste saldo te kiezen. Een voorbeeld kan dit verduidelijken.

Een bedrijf heeft 23,5 hectare grasland en 36 melkkoeien die gemiddeld 6000 kg melk per jaar produceren. Wanneer uitgegaan wordt van een vierdaags omweidingssysteem en een jaarlijkse vervanging van 25 % van de veestapel, is er 17,8 hectare grasland nodig voor de voeding van het melkvee met bijbehorend jongvee. Dertig procent van de melkveestapel wordt geïnsemineerd met sperma van een geselecteerde vleesrasstier. Er kunnen dan jaarlijks 5,4 50 % kruislingvaarskalveren opgefokt worden.

Wanneer de 50 % kruislingvaarskalveren maar één keer kalven (variant A), kan maar 2,2 hectare van het vrijkomende grasland benut worden en stijgt het saldo met ruim f 6400. Wanneer én de 50 % en de 75 % aangehouden worden én twee keer kalven (variant E), kan de volledige vrijkomende oppervlakte grasland van 5,7 hectare benut worden en stijgt het saldo met bijna f 15.000! Welk systeem aantrekkelijk is hangt af van het beschikbare aantal kruislingen en de vrijkomende oppervlakte grond.

